

Озодалик-саломатлик гарови

Эпидемиологик ҳолатлар бўйича Республика давлатида комиссиясининг яшанба кун бўлиб ўтган йиғилишида ана шу оддий ҳақиқат қайта-қайта таъкидланди. Йиғилишда Бож вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур комиссия раиси И.Журабеков бошқарди.

Унда Тошкент шаҳридаги бугунги эпидемиологик вазият муҳофафа қилинди. Йиғилишда таъкидландики, пойтахтдаги эпидемиологик ҳолат, ҳақиқатан ҳам, ташвиш туғдирадиган даражада қолмади. Ёспатит, уткир ошқозон-ичак касалликлари каби хасталиқларга чалинганлар сони кўзга ташланган бўлса-да, аҳоли сонига нисбатан бундай беморлар миқдори жиҳатидан шаҳар ҳақи ҳамон мамлакатда олдинги уринлардан

бирини эгаллаб турибди. Хусусан, «сариқ» касалига чалинганлар мамлакатнинг бошқа вилоятларидагига нисбатан деярли икки баравар кўп. Бунинг асосий сабабларидан бири шаҳарда тазаликка риоя қилиш даражасининг пастга тушиб кетганидир. Бу ҳол аҳоли истиқомат жойларида, айниқса куп қаватли уйлар атрофида жуда яққол кузга ташланди.

Маҳалла, мазе ва гузарларда йиғилиб қолаётган чикиндиларнинг ҳафталаб, ҳатто ойлаб уюлиб ётиши, ариқ-зувурларнинг вақтида тозаланмаслиги, мактабга-чак тарбия муассасалари, бошқа тазалик масканлари, умумий овқатланиш жойлари, жамоат транспорти, бозор, ҳаммом, сартарошхона, ҳатто шиғоҳоналарда санитария-гигиена назоратининг ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги вазиятни жуда мурак-

каблаштириб юборди. Шаҳардаги тартиб-интизом, соғлом турмуш тарзи учун жавобгар бўлган уч юздан зиёд масъул шахсга нисбатан турли хил маъмурий чоралар қўрилганига қарамай, ишда силжиш сезилмаяпти. Туман ҳокимлари, маҳалла қўмиталари, коммунал хизмат идоралари, корхона ва ташкилот раҳбарлари ҳам бу масъулиятни ишга панжа орасидан қарашга қўниқиб қолган. Юқса, шаҳарда 50 минг тоннага яқин саноат чикиндиси йиғилиб қолганлигини нима билан изоҳлаш мумкин.

Йиғилишда Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари, республика Бош санитария вазири Б.Ниеъматов, «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Ш.Темуров, Давлат табиати муҳофазаси қилиб қўмитаси раиси А.Ҳабибуллаев, шаҳардаги ай-

рим туман ҳокимлари ва бошқарулари хабароти тингиланди.

Комиссия йиғилишида ўз ишини эпидемиологик айрим масъул раҳбарларга нисбатан лавозимидан олишга қарор қилиш ҳақида қарор қабул қилинди. Орадан йиллар ўтди. Маъмура ишга тушибди, маъмурият бера бошлди. Парандачилик фабрикасининг довуриги ҳамма яқин биларди. Чунки бу ерда неча юз тонна паркез гушт, неча миллион донада тукум тайёрланди. Ҳақиқатан юз уғриб бўлмади. Бироқ йиллар ўтиши билан фабриканинг довуриги турли сабаблар билан йўқолиб борди. 1995-1996 йилларда келиб фабрика банкротга учради. Фабрикада парандачилик қўймай, маҳсулот тайёрлаш ҳамма уга пасайиб кетди. Виловят ва туман ҳокимликлари ночор ҳола келиб қолган фабриканинг тақдирини уйлал савдоголлар Кучкор Поенов, Кискаев, раҳбарлар алданилган эканлар. У эра бундан йиллар олдинда унинг маъмурият раҳбари бўлиб ишлаётган Кучкор Поеновнинг раҳбарлигида қўймай, маҳсулот тайёрлаш ҳамма уга пасайиб кетди. Виловят ва туман ҳокимликлари ночор ҳола келиб қолган фабриканинг тақдирини уйлал савдоголлар Кучкор Поенов, Кискаев, раҳбарлар алданилган эканлар. У эра бундан йиллар олдинда унинг маъмурият раҳбари бўлиб ишлаётган Кучкор Поеновнинг раҳбарлигида қўймай, маҳсулот тайёрлаш ҳамма уга пасайиб кетди.

Йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси -назорат инспекцияси раҳбари Э.Жалолов сўзга чиқди.

Йиғилишда Бош вазири ўринбосарлари А.Азизхужасв, Р.Юнусов, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тулағанов қатнашди. /У.А./

Ичкироздан чиқса бўларкан-ку!

Ечимини топайтган муаммо

Парандачилик - етти ҳазиранининг бири. Буни ҳаммамиз яқин биламиз. Бундан 10-15 йиллар олдин республикамизда бу соҳани ривожлантиришга жиддий эътибор берилганди. Хусусан Кашқар вилоятининг Қамати туманида йирик парандачилик мажмуи қурилиши бошланганлигини туйвиш бўлган.

Орадан йиллар ўтди. Маъмура ишга тушибди, маъмурият бера бошлди. Парандачилик фабрикасининг довуриги ҳамма яқин биларди. Чунки бу ерда неча юз тонна паркез гушт, неча миллион донада тукум тайёрланди. Ҳақиқатан юз уғриб бўлмади. Бироқ йиллар ўтиши билан фабриканинг довуриги турли сабаблар билан йўқолиб борди. 1995-1996 йилларда келиб фабрика банкротга учради. Фабрикада парандачилик қўймай, маҳсулот тайёрлаш ҳамма уга пасайиб кетди.

Виловят ва туман ҳокимликлари ночор ҳола келиб қолган фабриканинг тақдирини уйлал савдоголлар Кучкор Поенов, Кискаев, раҳбарлар алданилган эканлар. У эра бундан йиллар олдинда унинг маъмурият раҳбари бўлиб ишлаётган Кучкор Поеновнинг раҳбарлигида қўймай, маҳсулот тайёрлаш ҳамма уга пасайиб кетди.

Йиғилишда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси -назорат инспекцияси раҳбари Э.Жалолов сўзга чиқди.

Йиғилишда Бош вазири ўринбосарлари А.Азизхужасв, Р.Юнусов, Тошкент шаҳар ҳокими К.Тулағанов қатнашди. /У.А./

Тақлиф ва мулоҳазаларим билан виловят ва туман ҳокимликларида чикдим. Ҳокимликлар раҳбарлари тақлиф ва мулоҳазаларини инобатга олишти. Ердан қузилни ҳам чўзилар. Қандай бўлмасин парандачилар сонини қўпайтириш, маҳсулот етиштириш ҳажмини кўтариш ҳаракати бўлди. Маълум эса ўзига яраша. Биров бир тийин бермайди. Бундай пайтда ички имкониятдан оқилона фойдаланиш ижобий натижа беради. Биз шундай қилдик. Маъмурият тизимини қўйиб, фойдаланмаётган асбоб-ускуналарни хисоблаб чиқдик. Сунг уларнинг харидорини топиб сотдик. Шу йезидида анча-мунча маблағга эга ҳам бўлдик. Унга юз минг бош жуза сотиб олдик. Хуллас, утган йилнинг апрель ойидан бошлаб ишларимиз юрийиш кетди.

Кўчкоржон, бултурги ватижалар қандак бўлди?

Олам мақтангандай бўлади. Фабрикани оз бўлса-да оёққа турғизамиз. Аввало шунини айтиш керакки, мен фабрика раҳбарлигида иш бошлаганимда бу ерда атиги 30киши меҳнат қиларкан. Бугунги кунда ишларинг сони 110 нафарга етди. Иш қулайи шунини талаб қилмоқда. Бултур 740 минг дона тукум ишлаб чиқардик. Режадаги 10 тонна паркез гушт ошиги билан ишлаб чиқардик. Мухими, маҳсулот таннари пасайтирилди, соф фойдани қўпайтиришга эришдик. 1997 йилнинг қариб 3 миллион сум соф фойда олиш билан сарҳисоб этидик.

Эртингишимизга қараганда фабрикани очик тургизиш ҳиссадорлик жамиятига айлантириш керак...

Турги, бунинг сабаблари бор. Аввало жамоамиз билан ҳиссадорлик жамиятининг афзаллиқларини урганиб чиқдик. Сунг жамоанинг розилиги билан шу хайри ишга қўл урдик. Бунда фабриканинг бош муҳандиси Нуртोजи Сафаров, бош ветеринар дўхтори Маҳмуд Ризов ва касаба уюшмаси раиси Нормурад Саломовларнинг ҳиссаси қатта. Янги йилдан сал аввалроқ акцияларини қилиб чиқардик. Янги пайтда акциядорларини тарқатамиз. Насиб бўлса акциядорларимиз дивидендларини ўз вақтида олиб туришимиз. Мақсад - қандай бўлмасин, фабриканинг олдинги довуригини, шуҳратини тик-

лаш. Аста-секинлик билан уни ичкироздан бутунлай олиб чиқимиз лозим. Бунинг учун реал имкониятларимиз бор.

Янги йилги режалар ҳақида айтишимиз.

1998 йилда парандачилар сонини 100 миңгга етказамиз. Шундан тувоқлар сонининг 50 миңга бўлишига эришамиз. Тукум ишлаб чиқариши 20 тоннага етказамиз. Четдан жуза сотиб олаймиз. Чунки ўз инкубаториямиз мавжуд. Янги сайн парандачилар сонини маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажминини ошириб берамиз.

Эрда, айтинчи, фабрика ичкироздан қайси аҳволда?

Инсонни ижтимоий ҳимоялаш бизда бош вазифадан бири ҳисобланади. Ичкироздан бири ҳисобланади. Ичкироздан бири ҳисобланади. Ичкироздан бири ҳисобланади. Ичкироздан бири ҳисобланади.

Чилининг собиқ диктатори Аугусто Пиночет мамлакат Қуролини қулдари бош қўмондонлиги вазифасидан истеъфого чиқиш ниятида. У Чили парламенти - Сенат таркибига кириб, умрбод сенатор бўлиб қолишни кўзламоқда. Сенаторлар эса, Пиночетнинг бу ҳаракатини қаттиқ қоралмоқдалар. Улар собиқ диктатор сўйси муҳолифларидан қочиб, Сенатдан бошпана излаётганини айтмоқдалар.

Черногория поймакта Подгорица шаҳрида ўтган ҳафта намойишчилар ва полиция ўртасида қаттиқ тўқнашув бўлган эди. Сўйси қўзғувчилар бу қонли тўқнашув Болконда яна бир бекарорлик нуқтасининг пайдо бўлишига олиб келди, деб хавотирланмоқдалар. Намойиш ўтган йили октябрда Черногориянинг янги президенти этиб сайланган Мило Жуковичга қарши ўтказилган эди.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

«АҚШ да чиқадиган «Детройт Ньос» газетасининг ёзишича, Россия Президенти Борис Ельсин телевидение орқали Ўзининг ахмалик училарини намойиш этиш билан ҳали соғлом ва бақуватлигини кўрсатиш ниятидадир. Бирок Борис Ельсиннинг муҳолифлари унинг саломатлиги ёмонлаётганини ҳақиқатга гап тарқатмоқдалар. Улар бунинг исботи сифатида Россия Президентиинг Хиндистонга сафарини ва собиқ Иттифоннинг айрим давлатлари раҳбарлари билан учрашувларининг қолдирганлигини айтмоқдалар.

Канада ҳукумати Квебек ва Онтарио вилоятларидаги муаммоларни қиларгаф этишга ҳаракат қилмоқда. Бу ерларда бўлиб ўтган қучиб бўрон электр ва иссиқлик тизимларининг ишдан чиқарган эди. Канада армиясининг 10 миңга яқин аскарлари совуқ уйлардаги аҳолини махсус лагерларга қўйиримоқдалар. Бундай лагерларда қандадликлар ўз вилоятларида иссиқлик тизимлари ишга тушунга қадар яшаб турадилар.

Буюк Британия қуроличаси бу йил Барбалос номли қичик давлатга эгаллик қилиш ҳуқуқидан маҳрум бўлди. Барбалос 1966 йилда мустақилликка эришган бўлишига қарамай, уни қиролча томонидан тайинланган генерал-губернатор бошқариб келмоқда. Жорий йилда эса, Барбалос президент бошқарувига асосланган республика деб эълон қилинади. Кейин роқ Янайча ва Белиз ороллари ҳам Буюк Британия тасарруфидан чиқадилар.

Германиянинг Берлин шаҳрида олгиниш учинчи бор апыанавий «Янш ҳафалик» ўтказилмоқда. Бу ерда ҳар йили бўлиб ўтайдиган халқаро қишлоқ ўзалиги кўргазмаси ана шундай номланади. Қўрғазмада ҳажонинг 50 дан ортки мамлакатлари вакиллари иштирок этмоқдалар.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг V мажлисидан

ФАОЛИЯТНИНГ БОШ МЕЗОНИ

Маълумки, яқинда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг V мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Федерация Кенгашининг раиси Д.Н.Жаҳонгиrow «Демократик ислохотлар ва инсон ҳуқуқлари ҳимоясини қўпайтириш шароитида касаба уюшмалари фаолиятининг самарадорлигини янада ошириш» мавзусида маъруза қилди.

Маърузачи Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Олий мажлис учинчи сессиясида сузлаган нутқида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни янада қўпайтириш, қишлоқда инфратузилмани ривожлантириш, маданий-маиший шартроитни яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилганини таъкидлади. Бу вазифаларни ҳал этишда касаба уюшмалари фаол иштирок этмоқлари лозим.

Ўзбекистон касаба уюшмалари янгича ижтимоий-иқтисодий нуносабатлар шароитида ҳам меҳнаткашларининг энг оммавий ташкилотли маънасини сақлаб қолнича, энг аввало инсонларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишини самарадорлигини оширишга, касаба уюшма ташкилотлари ҳаётини демократиялашани чуқурлаштиришга ҳаракат қилмоқдалар. Касаба уюшмалари 1997 йилда 70 та тармок битимлари, 40 миңдан зиёд жамоа шартномаларини туздилар. Жамоа шартномаларининг харақтери ва мазмуни тубдан узгарини натижа-сида меҳнаткашларнинг меҳнат ва ижтимоий ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоялашда касаба уюшмаларида кенг имкон яратилди.

Республика касаба уюшмалари ўз фаолиятини давлат ва ҳокимият органлари билан ижтимоий шерикчилик асосида ташкил этишга ва олиб боришга интиломоқдалар. Улар республикамиз раҳбариятининг мамлакатимизда олиб бораётган ижтимоий сивасатини қўлаб-қувватлашни ўзларининг бош мақсадлари қилиб қўйиб, ўз фаолиятларини инсон омилини қўпайтириш, жамиятимиз ҳар бир аъзосини эътибордан четда қолдирмамаслика интилиб айни пайтда ҳар бир оила фаровонлиги - миллий фаровонлик асоси деб қарамоқдалар.

Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши касаба уюшмалари қонун чиқарувчи органлар ишида фаол иштирок этмоқда. Шу уринда елланма ходим ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳуқуқий ҳимоялашнинг ишончли асоси бўлиб хизмат қилаётган Ўзбекистон Республикасининг «Меҳнат коллективининг яратилишидаги касаба уюшмаларининг улуғлини алоҳида таъкидлаш лозим.

Жамоа шартномалари меҳнаткашларини ижтимоий ҳимоялашнинг бугунги кунда энг ишончли воситаси эканлигини назарда тутиб, мазкур Кенгашининг алоҳида боби жамоа шартномалари, битимларини ишлаб чиқиш, тузиш ва уларни бажарилишини назорат қилиш, олинган мажбуриятларга тасонларини маъсулияти масалаларида багшиланган.

«Касаба уюшмалари 1998 йил «Ойла йили» деб эълон қилинганига нуносабати билан олиб манфаатларини ҳимоя қилиш юзасидан чоралар-тадбирлар қабул дастури-ни ишлаб чиқаришда фаол иштирок этидилар. Ушбу дастурда олтиндай дам олиш уйлари ва куп болалари, эҳтиёжманд, камхарж оилалар бериладиган йўланмалар қимматини қўлаш механизминини ишлаб чиқиш, болалар оромгоҳларида 376 миң болани соғломлаштириш, Оролбуйи худудидати болаларни экологик

(Давоми 2-бетда)

Республика биржаларида

Республика кучмас мулк биржасида 13 та биржа савдоси ва 7 та танил бўлиб ўтди. Шу жарнада 97 та кучмас мулк иштирокчиси сотилди. Сотув ҳажми 55253,4 миллион сумга ташкил этилди. Биржаларнинг Навоий бўлимида энг катта самаратлар ринишди. Улар 19 та кучмас мулк иштирокчиси сотилишига эришилди.

Сурхондарё бўлимида ҳам яқин натижани кулга киритилди. Виловят халк банкни 22 миллион сумга сотилди. Умуман янги йил савдolari самарали бўлиб бормоқда.

«Тошкент» республика қимматли қозғолар биржасида-олдин акциялар савдосида 13 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар 39,7 миңга акцияларини 26,3 миллион сумга сотдилар. Шу савдода «Корикалпостгон почтаси» ҳиссадор жамияти 93 миңга акцияларини 9,3 миллион сумга сотилишига эришилди. 14 та брокерлик идоралари яқин фаолият кўрсатдилар.

Йил бошидан 23 та ҳиссадор жамиятлар узларининг 52,6 миңга акцияларини сотиб-37,2 миллион сумлик маблағга эга бўлишди.

Сурдарё вилояти фахрийлар кенгаши раисининг муовини Қаршибой ака Сагдиров оиласини мулоқотларда яқини бўлишида. Бу хотанда қамол топан фарзандлар эл-порт хизматига доимо тайёр.

Суратда: Отахон неваралари билан. Н.АЛМУРОДОВ олган сурат.

ЭЗГУЛИККА ЙЎҒРИЛГАН ФАОЛИЯТ

Эртага Ўзбекистон Республикасининг Халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой ташкилотига аъзо бўлганга беш йил тўғлади.

Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой қўмитаси ҳажоннинг деярли барча мамлакатларида ўз ваколатхоналарига эга. Бугунги кунда ушбу ташкилотга дунёнинг 150 та яқин давлатлари аъзо бўлганлар. 1993 йилнинг 21 январиди мустақил Ўзбекистон Республикаси ҳам Халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой қўмитаси ташкилотининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлди. 1995 йилнинг апрель ойида эса, Тошкент шаҳрида ташкилотнинг Қизил Ярим ой бўлинимаси ваколатхонаси очилди. Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой номи билан аталувчи бу ажойиб ташкилотнинг тарихи ҳам қизиқарлидир.

1859 йилнинг июнь ойи. Франция императори Наполеон III ўзининг навбатдаги урушини олиб бормоқда. Франция-Австрия уруши айти қизилган пайтда. Дахшати жанглар Шимолий Италия ҳудудига олиб бормоқда. Шафқатсизлик билан олиб бориладиган уруш куп одамларнинг етигини қуритган. Урушлардан қочадиган оддий халк тамоман эзилган. Швейцариялик табиркор, йирик сармоюдор ва маърифатларвар қилиш Анри Дюнан таваккал қилиб. Шимолий Италияга, император Наполеон III қароргоҳига йўл олди. У император билан учрашиб, бемалиш бу урушни тухташишга даъват этмоқчи эди. Император ҳузурига олиб боруви йўл бўйлаб Анри Дюнан урушнинг барча дахшатларини қўриб боради.

Жанг майдонини бир зумда ўзидек ва яралдорлар билан тулиб кетди. Анри Дю-

нан дахшатли чикчирик ва оқ-фарелларни эпитиш, бу ерда нима учун келганини ҳам унутиб қўйди. Сармаюдор отдан тушиб, дарҳол яралдорларга биринчи ердан қурдога бошлади. Анри Дюнан шу кун кечга аскарларни парварнишди, яралларини қўлаб юрди. Эртасига ҳам, иккунинга ҳам... Жанг майдонига яқин ердаги қишлоқ ибодатхонасини гостпалга айлантирди, узи бу ерда сангтар вази фасини бажара бошлади...

Нихот, уруш тугади. Анри Дюнан ватани Женевага қайтиб келди. Аммо Шимолий Италиядаги уруш дахшатлари куз олдиндан кетмади. У «Сольферино хотиралари» номли китоб эзиб, унда уруш дахшатларини сузлайди ва инсонларнинг бу дахшат олдидати ожизлигини, уларнинг урушдан ҳар томонлама ҳимоя қилиш даркорлигини таъкидлади.

Китоб 1863 йили нашр қилинди. У Европада жуда катта шов-шувга сабаб бўлди. Китобда тилга олинган гоя эса, 1864 йилдаёқ амалга ошди. Анри Дюнан ўзининг яқин дустарлардан турт киши билан биргаликда яралдорларга ердан қуратиш Халқаро Қўмитасини тузди. Бу Қўмита кейинчалик Қизил Хоч Халқаро Қўмитасига айланди. 1864 йилда халқаро дипломатик анжуман қачирилиб, унда «Жанг майдонларидати яралдорларнинг аҳолини яхшилаш бўйича биринчи Женева Конвенцияси» қабул қилинди. Шунингдек, анжуманда Қизил Хоч Қўмитаси номининг енига Қизил Ярим ой сузи ҳам қўшилди ҳамда унинг нишонлари - оқ мотозати қизил хоч билан қизил ярим ой тасвирлари тасдиқланди.

Бугунги кунга келиб, Қизил Хоч ва Қизил Ярим ой халқаро қўмитасининг турт-

ИЖОДИЙ БЕЛЛАШУВГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг расаати «Оммавий ахборот воситаларида касаба уюшмалари фаолиятини энг яқин еританлик учун курик-танлов ташкил этиш тугрисида қарор қабул қилди ва ана шу йиллик ижодий курик-танловнинг ниҳомини тасдиқлади. Мухбиримиз Федерация кенгаши Магбутов ва ахборот шубасининг мудирини Ж. Саъдуллаевдан шу хужжатларни шарҳлаб беришни суради.

Мустақил Ўзбекистонимизда амалга ошириладиган ижтимоий иқтисодий ислохотларда касаба уюшмаларининг ўз урни бор. Касаба ташкилотлари кейинги йилларда мулк хилма-хиллиги шароитида меҳнаткашларининг ҳуқуқлари, ижтимоий-иқтисодий манфаатларининг амалий ҳимоялашнинг муайян тажрибасига эга бўлишлар. Улар фаолиятини янги тамойиллар, янгича иш усуллари ва услублари шаклланмоқда. Албатта, бу борада муаммолар ҳам йўқ эмас. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг кейинги мажлисларида барча бугун касаба идоралари ишгаги жиддий камчиликлар ҳақида руй-рост тапирлимоқда.

Маълумки, янги ибратли тажрибаларни ейиш манжуд камчиликларни амалий жиҳатдан бартараф этишда оммавий ахборот воситаларининг роли қатта. Шу боис расаат алоҳида қарор қабул қилиб, радио, телевидение, вақтги матбуот нашрлари жамоалари, алоҳида ижодкорларнинг бу борадаги ташаббуслари ва изланишларини қўпайтириш тадбирларини белгиледи.

Касаба уюшмалари ҳаётини энг яқин еритишга қаратишган бу курик-танлов муттасил давом этиш, ҳар йили Ўзбекистон миллий матбуотининг байрами кунини - 27 июнда ақулаб борилади.

Курик-танлов комиссияси тасдиқланди. Касаба уюшмаларининг тармок марказий қўмиталари ва виловят кенгашлари радио, телевидение, газета ва журналларининг ижодий жамоалари курик-танловга таалуқли тасвилади ва қарорларни бошқа тегишли материалларни ҳар йил 1 майга шу комиссияга тақдим этидилар.

Курик-танлов ниҳомида унинг мақсад ва вазифалари аниқ ифода этилган. Асосий эътибор ҳуқуқий-демократик давлатини барпо этишда касаба уюшмаларининг иштироки, меҳнаткашларининг ижтимоий муҳофазасини тахминлаш, меҳнат ва атироф-муҳитини муҳофазалаш, техника хавфсизлиги ва соғлом иш шароитларини вужудга келтириш, меҳнаткашларини, уларнинг оила аъзоларини дам олдириш ва соғломлаштириш, касаба ташкилотларининг маданий ва спорт муассасаларини иши самарадорлигини, касаба уюшмаларининг давлат, ухжалик идоралари, сивасий партиялар ва жамоат ташкилотлари билан амалий ҳамкорлигини тўлақонли очиб беришга қаратилиши керак.

Курик-танлов иштирокчиларининг турли бутиндаги касаба қўмиталари ва кенгашларининг, бошланғич касаба ташкилотларининг жорий ва истиқболда ишлари, ҳодимлар ва фаоллар билан ишлаш тажрибаси, қуйи касаба бугунларига раҳбарлик, касаба уюшмалари харақати алоҳида йил туртувчи жараёнларини изчил тарғиб қилишлари алоҳида хисобга олинди.

Курик-танловда голиб чиққан матбуот нашрлари, радио ва телевидениенинг ижодий жамоаларини рағбатлантириш учун 110 миң сум ажратилди. Алоҳида ижодий ташаббус қўратган яқка голиблар Ўзбекистон санаторияларида бефур йўланмалар билан тақдирланадилар. Соврилар 27 июнь-мийлик матбуот кунини тантаналарида топириладилар.

Хайрулло НУРИДДИНОВ

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

ФАОЛИЯТНИНГ БОШ МЕЗОНИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

жиҳатдан қулай бўлган масканларда дам олириш, Федерация кенгаши тасарруфидagi санаторийларда кам даромдли, тулиқ бўлмаган оилалар аъзоларини соғломлаштириш учун 6180 та йуланма ажратди, балогат ешига етган аёлларни диспансер куригидан утказиш каби тадбирларни амалга ошириш кузда тутилган.

Шунингдек, «Она ва бола», «8 Март», «Орол болалари», «Оқтош», «Ситорай Моҳи Хоса» санаторий ва комплексларни куришни молиялаш ҳам режалаштирилган. Ушбу тадбирлардан мақсад ҳар бир оила ва унинг аъзолари таъмир қилиш, бозор муносабатларига утқиш даражасида қийинчиликларни имкони бори-ча енгилаштиришдир.

Аҳоли кенг қадамларини соғломлаштириш ва дам олириш хусусида туҳтаиб, маърузачи ушбу масалалар касба уюшмаларининг доимий диққат эътиборида эканлигини, 1997 йилда санаторий, дам олиш уйлари ва санаторий-профилакторийларда 350 мингга яқин киши, 400 мингдан ортиқ бота дам олирилиб, соғломлаштирилгани ташкил ва таъкиллаб тутилди.

Республикамиз мустақилликка эришганга, касба уюшмаларининг фаолиятида янги йўналиш пайдо бўлиб, улар халқро касба уюшма харақатиди мустақил иштирок этмоқдалар. Касба уюшмаларининг қирқка яқин мамлакатлар касба уюшмалари билан меҳнатқўшларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялаш, турли уқиллар, анжуманлар, учрашувларни ташкил қилиш борасида ҳамкорлик қилмоқдалар.

Маърузада касба уюшмалари мамлакатимизда утказилаётган кучли ижтимоий сессатни рўебга чиқариш борасида уларнинг мавжуд имкониятларидан тула фойдалана олмаётганликларни, бу соҳада юзга келмаган муаммоларни ҳал этишда йўл кўйилаётган хато ва камчиликларга кенг туҳтаб тутилди.

Касба уюшмаларимиз фаолиятида юз бераётган нўқсон, камчиликларни юзга келиши, деҳи Д.Жаҳонгирова, энг аввало, тизимда хизмат қилаётган ҳодимларнинг кўпчилиги замон талабларига жавоб бера олмаётганлиги, ишончли замоний усуллари қулай олмагани билан боғлиқдир.

Шуни алоҳида таъкиллаб утиш лозимки, кейинги йилларда касба уюшма ҳодимларини танилаш, уларни жой-жайга кўйиш, айниқса, ешлар ва хотин-қизларни касба уюшмалари раҳбарлик лавозим-

ларида ишлашга жалб этиш-да ксчиқтириб бўлмайдиган сукуташликка йўл кўйилмоқда. Жумладан, 14 вилоят кенгаши раисларининг фақатгина турт нафари, мавжуд 19 тармок марказий кўмиталари раисларининг беш нафари аёллардан иборат эканлигини қониқарли деб бўлмайд.

Кадрлар масаласида фикр юритар экан, маърузачи эътиборини бутунли кунда касба уюшмаларининг раҳбар кадрлари орасида бир лавозимда узок йиллардан бери ўтириб қолган, эскича иш юритувчи, еш ва саломатлиги фаол ишлашга тўғри келмай қолган ҳодимлар мавжудлигига қаратиб, бугунги кунда ташкилотта ёш, юксак малакага эга бўлган, янгича фикрлайдиган, янгича ишлайдиган мард ва фидойи кишилар ниҳоятда зарурлигини қуночлик билан таъкиллади.

Республикамиз мустақилликка эришганга, мамлакатимизда кўпмуқо хусусий, қўшма корхоналар, хорижий сарможалар йўналтирилган муассасалар пайло бўлмоқда. Аммо, мана шундай қўшма корхоналарда касба уюшма ташкилотлари тузилмаганини кўриш ташвишга солмоқда. Наманганда «Кок-қола», Самарқандда «Афғон-Бухоро-Самарқанд», Тошкент шаҳрида «УзДЭУ-Электроникс», Бўстон-Глобал-ЛТД, Хоразмдаги «Атлант-Ричи», «Комплексим-Хива» каби қўшма корхоналар шулар жумласидандир.

Умуман, вилоят кенгашиларнинг маълумотида қўшма мавжуд 345 та қўшма корхонанинг 154 тасида касба уюшма ташкилотлари тузилган, холос. Бу ҳол жойларда касба уюшма ташкилотларининг фаолияти суот кеақеттанлигиндан далоят беради.

Меҳнатқўшлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш борасида юзга келган аҳвол, - деҳи Федерация Кенгаши раиси, - бизни асло қониқтирмайди. Касба уюшмалари маърузачи вафизани ало этишда замон талабларидан орта қолмоқдалар. Ушбу масалада жула катта имкониятлар мавжудлигига қарамай, касба уюшмаларининг улардан нотўғри фойдаланиши оқибатида соғломлаштириш жараёнида ижтимоий муаммолар янада мураккаблашмоқда. Йўланмалар тарҳининг тинимсиз оқиб бораётганлиги туғайли оддий ишловчининг соғломлаштириш масканига бориш имконияти тобора чегараланиб қолмоқда. Натигада, утган йилининг 9 ойи ичиди республика бўйича касба уюшмалари санаторийларида йўланма олганлар сонига ҳар минг киши ҳисобида 8,7 та ни ташкил этди. Бу курсаткич кичик, урта ва хусусий тадбиркорлик, ҳодимлари касба уюшмаси Марказий кенгаши, агроноат ҳодимлари касба уюшмаси марк-

зий кўмитаси, Бухоро, Тошкент, Самарқанд вилоят кенгашиларда 5,2-7,4 тадан обора бўлиди. Болалар оромгоҳларида дам олириш режаси, умуман бажарилганига қарамай, дам олиш мuddатини белгиланган 21-26 кундан 15-20 кунгача қисқартирилиши каби салбий ҳолнинг мавжудлиги ҳам кўпчилик касба уюшма кўмиталарининг эскича ишлашлари, дам олиришнинг замоний усуллари излаб топмаётганликлари натижадир.

Соғломлаштириш соҳасида юзга келган салбий ҳолисаларга туҳтарлаб экан, маърузачи хусусийлаштирилган, ҳиссалдорлик жамиятига айлантирилган корхоналарда касба уюшмаларининг лоқайлиги оқибатида уларга тегишли бўлган давонлигини ва дам олиш масканларини епиб кўйилаётганлиги, сутиб юборилаётганлиги, «Узбектўқимачи» ҳиссалдорлик жамиятининг, «Зенит», «Тошкенттўқимачи» корхоналарининг сўхатқўшлари фаолият курсатмаётганлиги, «Паризол» ҳиссалдорлик жамиятининг болалар оромгоҳини хорижий фирмага сутиб юборилишини соғломлаштириш соҳасидаги нўқсонлар деб баҳолади.

Меҳнатқўшларни соғломлаштиришга ачинарли аҳволни унлаш учун ушбу мақсадларга ажратилаётган ижтимоий сугурта маблағларидан туғри ва самарали фойдаланиш устидан қатъий назорат урнатил лозим. Ҳолбуки, ижтимоий сугурта маблағлари билан беквасида ишлатмаслик ҳолилари мавжуд бўлиб, утган йилининг 1 октябрига қадар 56 йрим миллион сўм ижтимоий сугурта маблағи бошқа мақсадларга сарфлаб юборилган.

Соғломлаштириш жараёнини такомиллаштириш туғрисида фикр юритар экан, Д.Жаҳонгирова, бунинг учун Узбекистон касба уюшмалари Федерацияси санаториякурорт бирлашмаси тизимини тубдан ислох қилиш, унинг бошқарув ва бирлашма тасарруфидида соғломлаштириш муассасалари аппаратурини кескин қисқартиришга ҳам боғлиқлигига эътиборни қаратди.

Меҳнатқўшларнинг бўш вақтини мазмули ташкил этишдаги мавжуд нўқсонларга туҳтаиб, маърузачи тизимдаги маданият муассасалари деярли фаолият курсатмаётганлигини, маданият ҳодимлари неча йиллардан бери аттестациядан утказилмаётганлиги, қомл инсонни тарбиялашда спорт ва жисмоний тарбиянинг ролига янгича ёндошмаслик каби салбий ҳолилар барҳам бериш зарурлигини уқтириб ўтди. Айниқса, ушбу соҳаларга сарфланаётган маблағлар микdорини кўн сайин қамийиб бораётганлиги ачинарли ҳолидир. Шундай ҳолат юзга келишга қарамай, Маърузачи касба уюшма-

жойларда ижтимоий сугурта бюджетидидаги маблағларни кузда тутилмаган мақсадлар учун, жумладан, маъмурий хужалик, ташкилий ишларга, квартиралар ва машиналарга сутиб олишга сарфланаётганлигига асло тоқат қилиб бўлмайд.

Касба уюшма ҳамда ижтимоий сугурта бюджетининг сарфланиши бўйича оңкоралик ва ҳисобот беришнинг йўқлиги натижадиди 1998 йилининг 1 октябрига келиб, сугурта бюджетидан туловчиларнинг умумий қарзи 1 миллиард 457 миллион сўмдан ортиб кетди.

Маърузада касба уюшмаларининг ташкилий тузилмасига алоҳида урин берилиб, у республикамизда олиб борилаётган иқтисодий ислохлар таъабига жавоб бера олимаётганлиги, бошқарув тузилмасини такомиллаштириш ишлари кўпийладек эмаслиги, туманларга буйсукучи шаҳарлардаги бир-бири тўқнараётган кўмиталарини сутиш, ташкилот тузилмасини ислох қилишда энг аввало асосий эътиборни меҳнатқўшлар билан бевоси-та иш олиб бориладиган бошлангич ташкилотларни ку-чайтириш, уларнинг мақсидни охиришга қаратиш лозимлиги қайд этилди.

Хар йили республикада бахтис ҳолисаси туғайли икки мингга яқин кишининг шикастланиши бизни қаттиқ ташвишга солмоқда, - деҳи Д.Жаҳонгирова. - Ёнгилик маъмури, енгил саноат, қурилиш ташкилотлари, энергетика, соғлиқни сақлаш соҳаларида, Қорақалпоғистонда, Бухоро, Андижон, Наманган, Самарқанд, Жизжаз вилоятларида улим билан туғалланаётган бахтис ҳолисалар ортиб бораётганлигига касба уюшмаларининг томошабин бўлиб турганларини қандай тушушни мумкин? Юз бераётган ҳар бир бахтис ҳолисаси учун хужалик раҳбари ҳам, барча даражадаги касба уюшма кўмиталари ҳам жавоб беришлари керак.

Касба уюшма матбуоти, хусусан, «Ишонч» газетасининг фаолиятига маърузада ҳолисаси баҳо берилиб, газетанинг кейинги йилларда бир мунча фаолашгани, ҳафта-сина уч марта чиқаётгани, газета саҳифаларида босилаётган мақолаларнинг мунарижаси ва мазмуни ижобий томонга узарганини таъкиллаш билан бир қаторда, газетани янги замон талабларига жавоб бера олмаётгани, унда касба ташкилотларининг шу кундаги долзарб вазифаларини, иш тажрибаларини омалаштирадиган мақолаларнинг қамлигига эътибор қаратилади. Шунингдек, «Ишонч», ва «Ишонч-Доверие» газеталарида жойларда обуна-ни уюштиришга лоқайлик билан қараб келинганлиги таъкил қилинди. Маърузачи касба уюшма-

ларимиз яқин келажакда амалга ошириши лозим бўлган стратегик йўналишга, вужудга келган камчиликларни бартараф этиш, мавжуд муаммоларни жамият-да руй бераётган ислохлар жараёнига мос равишда ҳал қилишга туҳтаиб, энг аввало, касба уюшмаларининг жамият ривожидидаги ролини кўчайтириш, республикамиз Президентини мамлакатимизда олиб бораётган сўбсатни кенг ҳалқ оммаси ўртасида тарғибот қилиш лозимлигига эътиборни қаратди.

Шунингдек, касба уюшмалари фаолиятининг марказида инсон турмоғи, асосий эътибор инсон омилини кўчайтиришга, ҳар бир фуқаро ижтимоий ҳимоянинг барча воситаларидан баҳраманд бўлишга эришишга қаратилиши лозим.

Касба уюшмалари тизимдаги ҳодимлар, айниқса раҳбар кадрлар таркибиди алоҳида эътибор қаратиш лозим. Касба уюшмалари тизимига янгича фикрлайдиган, ташаббускор, гайратли ешларни, хотин-қизларни жалб этиш керак.

Аҳоли бандлиги, аёллар, ешлар, ногиронлар ва ишламаётган фуқароларни ижтимоий ҳимоялаш, меҳнатқўшларни соғломлаштиришнинг энг замоний усуллари излаб топиш, соғломлаштириш масканларига бериладиган йўланмаларнинг қийматини арзонлаштириш каби масалалар касба уюшмаларининг энг биринчи ҳалдарга вазифасига айланмоғи зарур.

Молиявий-ҳужалик интизомини яхшилаш ва янги бошқича кўтариш, ижтимоий сугурта маблағларини белгиланган мақсадлар учун сарфланиш назорат қилиш доимо диққат эътиборда бўлиши лозим.

Меҳнатқўшларнинг бўш вақтини тўғри ташкил этиш, уларнинг маънавий, маданий қамол топиш, жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишлари учун барча шарт-шароитлар яратилиши, бу мақсадларга етарилиш кўра ажратилиш чоралари мўрилари зарур.

Кишлоқда ислохларни чуқурлаштириш жараёнида фаол иштирок этиш, қишлоқ аҳли учун қулай меҳнат шартини яратиш, турмуш даражасини яхшилаш, уларни ижтимоий муҳофазатини такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратиб, «Ойла йил» деб эълон қилинган 1998 йилда ҳар бир оиланинг касба уюшмалари ҳимоясида бўлишига эришиш лозим.

Ана шундангина касба уюшмаларимизнинг эл-юрт олдилагчи маъсиди ва нуфузи ортади, улар меҳнатқўшларни ижтимоий-иқтисодий ҳимоялашнинг ишончли воситасига айланадилар.

Менежмент асослари

САМАРАЛИ БОШҚАРУВ

Мамлакатимизда утказилаётган иқтисодий ислохлар пировард натижада ишлаб чиқариш самардорлигини ошириш ҳамда аҳоли турмуш даражасини устиришга қаратилган. Шу нўқсан назардан олиб қаралса, иқтисодий бошқариш ва тартибга солиш масалалари муҳим аҳмият касб этади. Зеро, тоталитар тузум шароитида иқтисодий марказлашган режалаштириш асосида бошқарилган бўлса, бугунги кунда унинг қандай бўлиши лозим? Бозор муносабатларига изчил кириб бораётган иқтисодий тизим қайси тамойиллар асосида бошқарилиши мақсадга мувофиқ?

Аввало айтиш лозимки, жамоани бошқариш деганда муайян бошқариш вазифаларини, яъни иш-ни режалаштириш, ташкил этиш, тақсимлаш, ҳодимларни рағбатлантириш, қарорлар қабул қилиш ҳамда ишлаб чиқаришни назорат қилишнинг тушунмоқ даркор.

Бошқарувчилар олдига уч бугинга булинади: пастки, урта ва юқори бугинлар. Пастки бугин бошқарувчилари (техник даража) бевоси-та ишчилар ва бошқа ҳодимларнинг ишини ташкил этишда ва мувофиқлаштирилади. Бошқарувчиларнинг пастки бугини асосан қунодалик иш жараёнида фаол қатнашиб, ишлаб чиқариш топшириқларини бажариш, ажратилган ҳомиша ва асбоб-ускуналардан фойдаланиш мейсрларига жавобгар ҳисобланади. Бу тўифа бошқарувчиларнинг олдига иш лавозимлари уста, смена устаси, бригадир дейлади.

Урта бугин бошқарувчилари пастки бугиндагиларнинг меҳнати мувофиқлаштирилади ва назорат қилади. Булим мудир, филиал директори, цех бошлиги сингари лавозимлар урта бугин бошқарувчилари бўлиб, уларнинг вазифалари хилма-хилдир. Масалан, саноат корхоналарида урта бугин раҳбарлари қуйи бугиндагиларнинг ишини назоратла олиш билан бирга маҳсулот ишлаб ишлаб чиқарилишининг таҳлили, муҳандис ва булим бошқарувининг таклифлари билан шуғулланади. Шунингдек, улар юқори бугин раҳбарлари учун бошқарув қарорларини тайёрлаб беришда фаол қатнашадилар.

Юқори бугин раҳбарлари юқори ташкилий даражани белгилаб, улар олдига купчиликни ташкил этиш майдиди. Бу доирада асосан директорлар кенгаши раиси, унинг аъзолари, корпорация президенти, вице-президентлар филиал юригиди. Бу тўифадаги раҳбарлар узок мuddатли режалар ишлаб чиқариш, стратегик мақсадни шакллантириш, ташқи муҳит узгартиришга корхонани мослаштириш, ташқи иқтисодий алоқаларни мувофиқлаштириш билан машғул бўлади.

Маъруз бошқарув бугинлари уртасидаги узаро алоқалар менежментнинг ташкилий тизимаси дейлади. Айнан мана шу тизим (структура)ни ҳар бир корхонада турғи, мақсадли ташкил эти олиш бошқарув самардорлигини таъминлайди. Шунингдек, бошқарув тизимда поғоналар қанча куп бўлса, топшириқларни юқоридан пастга бериш, ахборотни пастдан юқорига узатиш шунчалик узокқа чузилади. Янама нуқулай томони шунда:

ки, бошқарув тизими куп бўлган корхона-ташкилотларда ахборотларнинг бузилиш хавфи юқори бўлади. Шу туғайли бошқарувининг ташкилий тизимаси лойиҳалаштиришда бошқарув поғоналари микdорини туғри белгилаб олиш муҳимдир. ***

Менежмент соҳасида иқтисодий бошқарув билан биргаликда, ижтимоий бошқарув тушунчаси ҳам мавжуд. Бундай бошқарувда эътибор кўпкор инсон омилга, ишчи-хизматчилар орасидаги узаро муносабатларга қаратилади. Корхонани муваффақиятли бошқариш учун меҳнат жамоаси орасидаги рухий психологик муҳит соғлом бўлиши, аъзолари уртасида биродарлик, хайрихоҳлик кайфиятлари ҳўқмон бўлиши зарур. Ижтимоий бошқаришда раҳбарият ҳар бир ҳодимнинг имконияти ва талабларига эътибор қаратмоғи даркор. Бунда бошқарувининг функционал идоралари бўлиши корхонанинг ижтимоий-психологик хизмати, жамиятшунос ва психологлар, ҳодимлар бўлимига асосий масъул эти юклатилади.

Билмакс, ҳозирги кунда ижтимоий-психологик хизмат йирик корхоналардагина мавжуд бўлиб, улар тақриқот характердаги айрим вазифаларни бажаради. Кичик ва урта корхоналарда эса ижтимоий тақдиқот ишларини амалга ошириш деярли рўебга чиқмайди. Вақолапки, бундай хизматларни ҳар бир хужаликда ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Ижтимоий ахборот билан таъминлаш ва турли куришдаги курсатмаларни ишлаб чиқишдан ташқари бу бўлимлар тегишли бўлиmlарни кенг тарғиб қилиш, бошқарувдаги шахсларни ижтимоий услубиятларга уқитиш, меҳнат жамоаси аъзоларига муносабат маданиятини уртатиш каби вазифаларни бажариши билан аҳамиятли.

Бозор иқтисодиёти шароитида ижтимоий масалалар қуламини анча кенгайтиди, чўнки бунда меҳнат самардорлиги нафақат ишлаб чиқаришнинг техник қуруланиш даражасига боғлиқ бўлмастан, балки ишлаб чиқариш жамоасининг таркибига, жамоа аъзолари уртасидаги алоқаларни бошқариш даражасига, ишчилар фаолиятига ҳам боғлиқ.

Умумжамоани ягона мақсад сари йўналтиришда ишчи-хизматчиларнинг эҳтиёжи ва қизиқишларини жишаштира олиш ҳам эътиборга молиқдир. Бунда улар фаолиятини моддий ва маънавий рағбатлантириб бориш зарур.

Иқтисодий тизим чуқур ислох қилинаётган айни даврда бошқаришнинг ижтимоий йўналиши кўчайганини таң олдиш керак. Хусусан ишчи-хизматчиларнинг ижтимоий-маиший шароитларини яхшилашда корхоналарнинг уз маблағдан унумли фойдаланаётгани ҳам фикримиз далилидир.

Бошқарувни самарали йўлга қуйишда менежерлардан катта ҳаэтий тажриба, билим-малака талаб қилинишини ҳам унутмаслик даркор.

ЭшЛОД НАБИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуриди Давлат ва жамият курилиш академиясининг Менежмент кафедраси мудирини, иқтисод фанлари доктори.

Шартнома ва келишувлар қандай бажарилмоқда?

ЭЪТИБОРСИЗЛИККА ЎРИН ЙЎҚ

Бозор муносабатларига ўтиш бозорнинг вақтинчалик келтириб чиқарилиши ва қончиликларида ишловчининг ижтимоий ҳимоялашда жамоа шартномалари ва келишувларнинг аҳамияти юк катта. Негизи ушбу ҳужжат бундай бўлишда ижтимоий муҳофазатнинг асосий аъзолари билан бундай аниқ кўрсатиб берилади. Муҳимизнинг тибийот ҳодимлари касба уюшма Наманган вилояти кўмитасининг раиси Аҳмаджон Рафдоридан билдикоти шу ҳақда боради.

Бу ҳужжат ҳужжатда ҳодимларни ижтимоий-иқтисодий томондан муҳофазатлаш, жумладан, меҳнат шартини яхшилаш, маошларини уз вақтида туланишига эришиш, ҳодимларимиз ҳамда уларнинг фарзандларини соғломлашти-

риш, кадрлар тайёрлаш каби масалаларни уфисодини топиш. Масалан, қам таъминланиш оилаларга, ногирон ҳодимлари касба уюшма кўмиталари томонидан 1997 йилда 300 минг сўмдан кўпкор, ташкилотлар ҳисобидан эса 120 минг сўмдан зиёроқ, моддий қўмак курсатилди. Жамоа шартномалари бадидаги кишлоқ жойларда яшайдиган ҳодимларни моддий жиҳатдан қўлаб-қувватлаш, уларнинг янашлари ва ишлашлари учун етарли шарт-шароит туғдириш масалаларига алоҳида аҳамият берилоқда.

Вилоят «Дори-дармон» ҳиссалдорлик жамияти маъмурияти жамоа шартномасида қузда тутилган барча бандларнинг тулатуки амалга оширишга эришмоқда. Чўночи, утган 1997 йилининг декабрини бу ерда 83 йили сулмак моддий қўмак курсатилган. Вилоят куп тармоқдаги маҳоратли ҳўмлар кўпкорлиги кўнлиги билан бундан иборат ишлар қилинди. Наманган ва Чортоқ тибийот техник умумларнинг маъмуриятлари ҳам жамоа шартномаларида курсатилган бўйича ўқитувчилар ва талабаларга касба уюшма кўмиталари мақсадига доимо эътибор қаратиб келмоқдалар. Ошхоналардаги ошқўшлар нархи анча арзон, мавжуд хизмат шартномалари ишлашга йўл очиштиришга эриштирилди. Янги етокхоналар курилиб, фойдаланишга топширилди. Касба уюшма кўмиталари ҳодимларни ижтимоий ҳимоялаш ҳам таъминланган оилаларни қўлаб-қувватлаш йўлида бир имкониятларни ишта соғломлашди. Чортқ, Қосонсой туманидаги тармок қўмиталарининг бу боралиги фаолиятлари мақсатда сезилорлиқ лекин ҳамма жойларда ҳам жамоа шарт-

Тилов Кўлиева Бухунур туманида ўз касбини устаси сифатида танилган ветеринарий шифокоридир. Унинг бу ишга қўла урғанига қўн йиллар бўлди. Бу давр мобайнида бундунчиқ чораводларнинг моллари кўпайишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. Т.Кўлиева ҳўар «Рўбин» чорвачилик комплекс ҳўжалигида бош ветеринарий враччи.

Тадбиркорларнинг ҳар қандай иқтисодий лойиҳалари, бизнес-режалари охи оқибада уни рўебга чиқариш учун сарф этиладиган маблағ билан боғлиқ бўлиб қолади. Чўночи, гога ва режаларини молиявий қўлаб-қувватлашда банклар томониди ажратиладиган кредитнинг аҳамияти катта. Бугунги кунда 5500 нафар мижоза хизмат қилиб келатган Республика «Тадбиркорбанк»нинг Фарғона вилояти бўлими утган йили умумий ҳисобда 61 миллион сўмлик кредитни хусусий тадбиркорликни ривожлаштириш соҳасига ажратди.

Хусусан, вилоти қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислохларнинг изчи амалга ошириб бораётгани қарийб 1300 та ҳектор фермер хўжаликлари ҳамда 50 дан ортиқ хусусийлаштирилган чорва фермалари бу кредитдан унумли фойдаландилар.

Н. АЛИМУРДОВ олган сурат.

Халқаро касба уюшмалари ҳаётини

Швейцария: Реперендум ўтказишдан ўзга чора йўқ

Швейцария касба уюшмалари бирлашмаси ассамблеясининг йилинда делегатлар мамлакатда иш олдига 42 соатдан 36 соатга қисқартиришни тақлиф этидилар. Улар маъруз масала бўйича референдум ўтказишни мўжаллашбу шунинг апрел ойида Швейцария жамоатчилиги орасида имзо йиғишни режалаштирди. Швейцария касба уюшмалари аъзолари иш суатини қисқартиришга эришиш ишкесизликка қарши курашининг ишончли воситасиди, деб қармоқдалар. Уларнинг ташвишлантаётган ҳам жон бор. Зеро, 1997 йил мамлакатдаги ишчилар сонини 188 минг кишидан ошиб кетди. Бу рақам барча ишта қобилиятли фуқароларнинг 5 фоизини ташкил этар экан.

Касба уюшмалари маъруз режалари 7 йил давомидида амалга оширишни тақдильмоқдалар. Агар махсулотда буюртмалар опаидан бўлса, булай вазиятда кейинчалик дам бериш шарти билан ҳафталик иш вақтининг 48 соатга етказиш мумкин. Бирок, йимма бўлганда ҳам йиллик иш суатини 1872 соатдан оинмаслиги керак. Бу эса уртача 36 иш суатини ташкил этади. Қўшимча иш суатини эса йилга 100 соатдан оинмаслиги тўғри, дейишмоқда.

Касба уюшмалари шунингдек, Биржа операциялари орқали орттирилган даромадларга ҳам солиқ жорий қилиш тақлифини киритиш нииятида. Зеро, биржа операциялари орқали орттирилган даромадда солинданган солиқлар йилга 400 миллиондан то 2 миллиард швейцария франкини ташкил этар экан. Бу маблағ шубҳасиз, ишкесизлики камайтиришга сарфланиши лозим.

Маъруз икки масала бўйича референдум ўтказиш тақлифини қамийда 100 минг фуқаро уз имзолари билан қўлаб-қувватлашни керак. Кўзатувчилар имзоларини йиғиш унчаллик қийинчилик туғдирмайди, деган фикрни билдирмоқда. Чўнки, яқиндагина мамлакатдаги икки йирик банк - «Юнон де банк свисс» ҳамда «Сосете де банк свисс»нинг бирлашшини мишглаб ишчиларнинг иш уриларидаги ажралиб қолганига олиб келини мумкин.

Хўш, Швейцария касба уюшмалари ассамблеясининг ўшбу қарорига сенисий доиралар қандай муносабат билдирмоқда, деган савол туғилиши табиий. Социал-демократик партия уларнинг қарорига хайрихоҳлик билдирсалар-да, бирок, Буржуазия партиясини, ишбилармонлар уюшмаси ва йирик банк етгалари касба уюшмаларининг қарорини тақид остига олдилар. Швейцария банкларини уюшмасининг оғоҳлантиришича, биржа операциялари орқали қўпайитириладиган маблағга солиқ жорий этиш молиявий операциялар ўтказиш бўйича жаҳондаги йирик марказлардан бири бўлиши, Швейцария инфузунга салбий таъсир этиши мумкин. Ишбилармонлар эса бу масалани фақат музокарадан орқали ечиш мумкин деган тақлифни киритмоқда.

Саидмурод РАХ

Тиббий астрология

Шарқ тақвими бўйича Ойла йилда Сизнинг самийлигингизга у еки бу тараф таъсир этадиган воқеалар солир бўлиб туради. Инсон танасига таъсир этгани мумкин бўлган вазириларнинг олдидан айтиб беришда осмон ёриткичлари, сайёралар, юлдузларнинг бир-бирига нисбатан қай ҳолатда жойлашишлари ҳисобга олинади.

Хар бир кеча-кундузи ўз ахборотида эга. Ой чиққандан кейинги кеча яна чиққунча булган давр ойнаинг бир кеча-кундузи (суткаси) ҳисобланади. Оймуманинг биричи кеча-кундузи узунлиги (ойнинг кечасидан билиб олиш мумкин) қўшнинг бир суткасига тегиш бўлиши ҳам мумкин. Фақат бир неча дақиқадан иборат бўлиши ҳам мумкин. Ойнаинг сунги (30) кунини ҳам дастлабки кун

Вуқуш ёки ой тутилган вақтларда одамлар машаққатлар дучор бўладилар. Куёш фақат янги ой тутилган пайтлариданга тутилиши, ой тутилиши эса фақат ой тутилган кезда юз бериши маълум. Шу давр воқеа-ҳодисалари, хатто инсон ҳаёти азалий қисмат билан боғлиқ бўлиши мумкин. Куёш ёки ой тутилишига янги вақтларда тутилганларнинг ҳам бошқаларга нисба

ОЙ ВА ОДАМЛАР

дагидай жуда қисқа бўлиши мумкин.

тан яхши қисматни танлашда имкониётлари чекланган бўлади.

Ойнаин бошқа кунлари тахминан бир хил давом этади. 30-кунини бўлмаган ойлари оймума жуда оғир, зуриққан ҳолатда бўлади. Бироқ бу ойда қурилган тушлар унингдан келади.

Янги йилнинг биринчи ойи қолган кунларини қараб чиқайлик. 19-20 январь кунлари ой таразу буржидан утади. Бу буйрак, ошқозон ости бези, сийдик пуфакларининг хасталикларига мойиллигини кўрсатди. Шу кунларда юкорида тилга олинган аъзоларда жароҳлиқ муолажалари ўтказилиш тавсия этилмайди. Айни пайтда бу кунлар мия қопқоғи, юз, жағ, тиш, қуз хасталикларининг даволаш ёки жароҳлиқ муолажалари учун бу пайт қулай ҳисобланади.

Хар бир ой кунини узаганига хос ранга, ўз рамига, ўз маромига эга бўлади. Шунга қараб инсон ҳам хар бир ой кунига яраша хулқ-атворига эга бўлиши, маълум бир тартибга бўйсунгани керак. Акс ҳолда унинг кун-ғайратига ички аъзоларга оқиб ўтиб, уларда хасталиқлар пайдо бўлади. Хатто қимматбаҳо ва урта-миёна тошларни ҳам маълум бир кунларда тақиб юриш керак. Одам ойнаин маълум бир суткаси, унинг муайян бир вақтида дунёга келади ва уша ҳолат унинг шахсий ҳаёт маромида бир утлаб муҳрланиб қолади.

20 январь-ойнинг 23 кунини, унинг рами-Мақара. Гўш истеъмолдан тийилиш, туғундан қочиб тасвия этилади. Ҳаммом қилиш керак. Тери муолажаси билан шугулланиш, ходими (массааж) қилдириш, игна муолажаси, сўталарни, холларни қуйдириш, ажинларни ёшиш каби муолажалар яхши натижа беради.

Фазалар ичидан ҳам ўз чегаралари бўлиб, ойнаинг

Шу кунини соат 17-18лар орасида ёй буржидан ойнаинг

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Тожикистондаги сиёсий вазират чигаллиқча қолмоқда. Утган жума муҳаббат куларининг бошлани, миллий даш комиссияси раҳбари Саид Абдулло Нурий ҳукумат ўз устига олган вазифаларини бажармаганини учун ўзи раҳбарлик қилаётган комиссия вақтинча ўз фаолиятини тўхтатганини билдирган эди.

Тожикистон ташқи ишлар вазири Шерали Ҳайруллоев амалий визит билан Хитойга бориб қайтди. Вазир у ерда Хитой раҳбарлари билан учрашган. Музокавалар натижаси ўлароқ Хитой томони Тожикистон иқтисодини қўриқчи ёрдам беражанини билдирган.

Бирлашган Араб Амирликларининг вакили Ал-Тоҳирнинг сўзларига қараганда Шаражада ҳалокатга учраган самолёт экипажидан айби билан бўлган. Ушанда Тожикистон фуқаролари бўлган 85 киши ҳаётдан қўз юмган эди. Ал-Тоҳир МДХ мамлакатларидан келадиган учқунлар техникумдан яхши текширилиши лозимлигини айтган.

Қозғонистоннинг уч ярим миллион тоина нефти ортган дастлабки эшелон Хитойга етиб келган. Эришилган келишувга мувофиқ бу йил давомида бу мамлакатта бир миллион тоина қора олтин олиб келинади.

Жанаткада (Қозғонистон) кунини кеча ташқи норозилик намойиши бўлиб ўтди. Қарин уч миш киши интироқ этган бу намойишнинг қатнашчилари 1995 йилдан бери ин ҳақларини ҳалитга ололмаганлар. Улар республика қасаба созуларни раҳбарларига мувожаат қилиб, бу ишда ёрдам беришга чақирганлар.

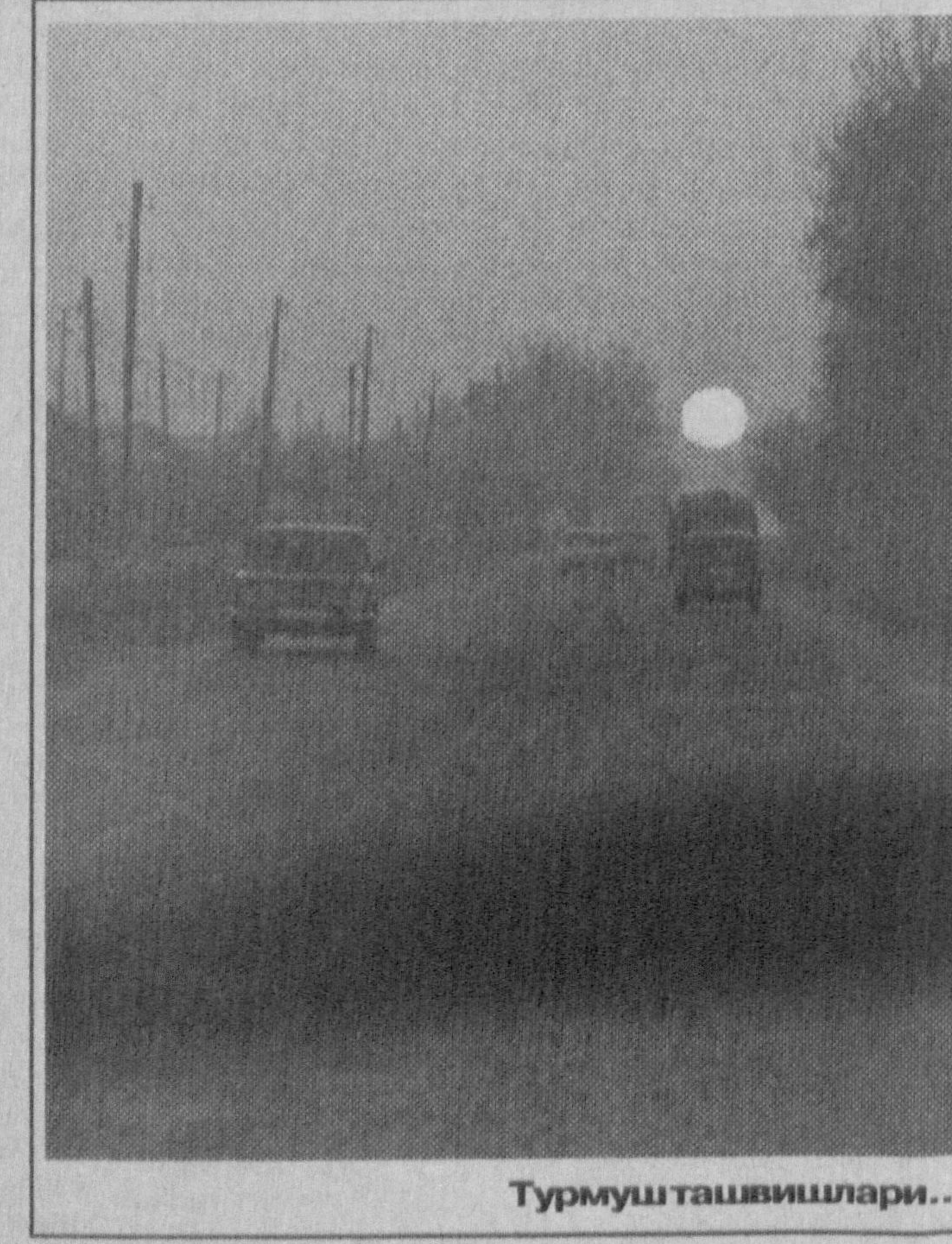
Эрон радиосининг хабарига қараганда бу ерда Қирғизистон ва Эрон алоқа вазирлари учрашган. Эрон томони ёш мустақил Қирғизистонга телефон коммуникацияларини қўриш ва нишга туширишда қўмақлашинини билдирган.

ТАКЛИФ «САРДОБА» ОБОД БҲЛАДИМИ?

Мирзачўлда тарихий музейлар бармоқ билан санарли даражада оз. Лекин бу ўлкада шундай жойлар борки, уларнинг тарихи жуда қадим-қадимларга бориб тақалади. Сардобалар шулардан биридир. Тарихдан маълумки Сардобалар XVI-XVII асрларда Бухоро хони Абдуллохон даврида қурилган бўлиб, Мирзачўл ҳудудида учта бўлган. Бириси Маликчўлда, бири Оқолтин тумани марказида ва яна бири Ш.Рашидов тумани ҳудудида жойлашган. Бугунга келиб ана шу тарихий обидалардан фақат биттаси Ш.Рашидов тумани «Пахтаобод» ҳўжалиги ҳудудидаги сакраниб қолган.

«ДЕЛЬФИН» БОЛАЛАРИ

Чуст туман халқ таълими бўлимига қарашли боғчаларда 2 минг нафардан ортиқ ўғил-қиз тарбияланмоқда. Боғчаларда таълим-тарбиявий ишларин олиб бориш учун етарли қулайликлар яратилган. Чуст марказидаги «Дельфин» болалар масканида бўлганимизда бунинг шўҳли бўлади.

Турмуш ташвишлари...

«Пахтаобод» ҳўжалиги ҳудудидаги Мирзачўлда ягона «Сардоба»нинг ақволи гўят ачинади. Шундоққина Тошкент-Термиз катта автомагистралдан кўриниб турган бу асори-атика бундан ўн йиллар аввал нари-бери таъмирланганига қолган. Мақур «Сардоба» асрлар қаридан сузлаб турувчи, ноёв ҳақиқий меморий ва маданий ўзига хос «бекалар» атрофининг ақсариятида қарвонсаройлар, юк оинборлари, одамларнинг туқоши ва дам олишлари учун мулккаланган уйлари бўлган. Ана шу уйлари қараш, йилончиларга ҳижат қўришати учун бир неча оила бу ерда доимий яшаган, айбатта. Утишида сувсиз чўлда йилончиларнинг асосий бошланаси ҳамда сувга бўлган чанқоғини қондирадиган ягона манба ана шу сардобалар бўлган.

«Пахтаобод» ҳўжалиги ҳудудидаги Мирзачўлда ягона «Сардоба»нинг ақволи гўят ачинади. Шундоққина Тошкент-Термиз катта автомагистралдан кўриниб турган бу асори-атика бундан ўн йиллар аввал нари-бери таъмирланганига қолган. Мақур «Сардоба» асрлар қаридан сузлаб турувчи, ноёв ҳақиқий меморий ва маданий ўзига хос «бекалар» атрофининг ақсариятида қарвонсаройлар, юк оинборлари, одамларнинг туқоши ва дам олишлари учун мулккаланган уйлари бўлган. Ана шу уйлари қараш, йилончиларга ҳижат қўришати учун бир неча оила бу ерда доимий яшаган, айбатта. Утишида сувсиз чўлда йилончиларнинг асосий бошланаси ҳамда сувга бўлган чанқоғини қондирадиган ягона манба ана шу сардобалар бўлган.

Бу турфа олам «Нью-Йорк пост» газетасида Нью-Йорк шаҳрининг энг машҳур кишиларидан иборат кувентраларнинг рўйхати эълон қилинди. Ушбу рўйхатга турли касблар, ижтимоий қатлам ҳамда турли мулк эгалари вакиллари киритилган. Рўйхатнинг бошини америкача футболининг устаси «Янкиз» клубининг аъзоси 23 ёшли Дерек Жетер, машҳур баскетболчи «Никс» тўраҳида уйлаётган 34 ёшли Чарльз Оулди шунингдек «Рейнджерс» ҳоккей клубида ишга сўраётган 29 ёшли Брайан Бичлар эғалланган.

Advertisement for 'Шарқ' newspaper, mentioning subscription rates and contact information.

Advertisement for 'САНДЖИР' magazine, listing authors and subscription details.

Advertisement for 'ПГС' firm, offering services in various sectors and providing contact info.